

Megjelenik a lap **Temesvá-**
roft minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozordásáért rendelést tehetnek
a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztőiroda: belváros,
bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizethetni helyben a szer-
kesztősnél, vagy a helybeli könyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentes
levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fölvetetnek. A
beigatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díjszámítatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca Uhrmann Márton
műkereskedésében.

Kedd, február 28. 1860.

9. szám.

Harmadik évi folyam.

Az urbéri birtok maximuma.

II.

Azt állítók első cikkünkben, hogy az 1836-ik évi IV. törvénycikk 10-ik §-ában az urbéri birtok maximuma meghatározatván, ezen maximum a hatóságok által fel volna tartandó, mert proletariatust szül; erre azt mondják az ellenkező nézeten levők, hogy az idézett törvénycikk 10-ik §-ának zárszavai szerint Temes-, Torontál- és Krassó-vármegyék ezen maximum korlátai alól felszabadítvák, s így a maximum fenntartása nálunk nem alkalmazható. Jóllehet ezen utóbbi kivétel igaz, mindazáltal ez az általunk vitatott elvet meg nem ingatja; miután mi nem saját közigazgatási területünk, de egész hazánk szükségeit vevők alapul, s így az egész haza érdekeit egyes csekély részeének alá nem rendelhattuk, de a mi fő, mi éppen a Bánságnak a maximum alóli ezen felszabadítását nem helyeselhetjük, nem pedig azért, mert ha az urbéri telkeknek egyes kezekbeni felhalmozása az egész hazára nézve károsnak találtatott, képtelenek vagyunk átlátni, miért volna ez éppen a Bánságban kevesebb káros vagy éppen kívánatos, és ez okból fel sem foghatnók ezen kivételt, ha az idézett törvény azt maga nem indokolná, azzal: hogy ez az okból történt, mert ezen megyékben az urbéri telkeknek szabad adás-vevésök eddig is korlátlanul divatozott; mi bámulandó tanuságul szolgál arra nézve, hogy a magyar törvényhozás, oly feltétlenül tisztelje a már létező viszonyokat, és az azelőtt szerzett jogokat: hogy képesebb volt az urbéri telkek károsnak elismert felhalmozása tekintetében szükségesnek tartott tilalom alól kivételt engedni, mintsem a Bánságban ellenkező gyakorlat által szentesített jogokat megszorítani.

És miután a logika csálhatatlan törvényei szerint a majori ad minus lehet következtetést vonni, vagy is a mi az egész országra nézve káros, az a három bánsági megyére sem lehet üdvös, jelen egész értekezésünket csak azon okból irtuk: hogy figyelmet gerjesszünk magára a maximumra, és annak szükségességére; ezen második cikkünkkel pedig különösen ki akarnók tüntetni a Bánságra nézve a maximum alól megengedett kivétel káros voltát, és ezáltal ezen kivételnek megszüntetését s a maximumnak a bánsági három megyére való kimondását indítványozni, mert kiválólag ezen három

megyében oly jelenségeknek vagyunk minden napon tanui, melyek nem csak az egész vidék felvilágosult lakosait aggodalommal töltik el, hanem államgazdasági szempontból sem lehetnek közönyösek.

Ugyanis a forradalomban az akkori ingerültség, fegyverfogás, üldözés s hasonló körülményeknél fogva, nálunk sok paraszt telkét elhagyta, s az uradalom, de főleg az uradalmi tisztviselők az ily elhagyott urbéri telkeket ad captandam benevolentiam, köztisztviselőknek és más honoratoroknak adományozták, s ez volt első módja a parasztbirtok megszorításának; mindjárt azután elkezdtek egyes honoratorok pénzen kisebb mennyiségben jobbágytelkeket venni, leginkább a forradalom utáni évek bő termése és a természetmennyek jó ára által kecsegtetve, — most következett a gabona árának sülyedése, s ez által a föld értékének leszállítása, hozzá járulván az adó nagysága, mi a csak részben is eladósodott parasztot, birtoka egy részének vagy egészbeni eladására kényszeríté.

Annak igazolására: mily roppant különbséget tön a természetmennyek árának sülyedése a földérték tekintetében, csak azt emeljük ki, miszerint 1856-ig évig német községekben egy egész jobbágytelek 10- sőt 12.000 pengő forinton kelt, s számos eset fordult elő, melyekben jobbmódu ember egy telket még 10 vagy 12.000 pfton vásárolván, s foglalóul 2 és 3000 pengő forintot lefizetvén a természetmennyek árának leszállítása után kérve kérte az eladót: vegye földjét vissza, és tartsa meg a foglalót, csak oldja fel őt a szerződéstől, s hogy az eladó ezt teljesíté is; — hogy a fenebbi ár szerint egy hold föld 350 és 400 p. forintba került, most pedig 40, 30, sőt 25 uj forinton is lehet földet holdankint venni.

A parasztnak ezen nyomasztó helyzetét a honoratorok felhasználták, és nagyobb mennyiségű jobbágytelkeket kezdenék vásárolni, főleg oly helyeken, hol az uradalom a tagosítást szorgalmazá; de miután a szegény jobbágy, ha földét eladta is, nehogy családjával földönfutó bilanggá váljék, lakházát megakará tartani egyrészt, másrészt pedig a honoratorok ezen parasztházaknak hasznát úgy sem vehették, ezen nagyobb-szerű adásvevések csak azáltal lőnek lehetségessékké, hogy a megyei hatóságok jóformán minden urbéri telkeknek a belsőségtől elválasztása iránt hazaik intézett kérelemnek nehézség nélkül helyt adtak.

Ily eljárás tevé lehetővé: hogy egy uri ember egy községben nem csak mintegy 1100 holdnyi területet tudott összevásárolni, de azt számtalan csere által magán uton még tagosíthatá is, és ezen, sokat mondunk, 40000 forinton szerzett birtokát 55000 pftig eladósíthatá, s most csőd küszöbén áll, — hogy továbbá egy másik uri egyén a szerzés azon módját találta fel, hogy 250 holdat velt középszámítással 27 uj forinton holdját, vagyis öszvesen 6750 fton, és azután ezen birtokára a bécsi banktól a vételárnál nagyobb kölcsönt szerzett s azzal elégité ki az eladókat; holott egyes parasztoknak szintén volt annyi eszköz, és megmentésükre tizen és tizenöten öszveállottak és a bécsi banktól kölcsönt kértek, de ettől elutasítottak, sőt az ilyes kölcsönöknél közbenjárók hatóságilag üldöztek is, végre ezáltal lett lehetővé, hogy legujabban alig van Temes megyében község, melyben egy pár honoratiornak pár száz hold földje nem lenne, sőt, hogy most már a földesurak is kezdik saját volt jobbágyaik földjeit öszvevásárolni.

Kérdjük már mostan közönyves-e az álladalomra nézve, hogy egy középszámítással 80 vagy 100 egész telkes, tehát minden telek külsőségét 33 holddal véve, külsőségben 2640—3300 hold területnyi községben, 600, 800 vagy 1000 hold egycs ember kezében legyen, s e miatt egy családra egy fertály telket vagyis 11 holdnyi külsőséget számítva 50—100 család napszámossá aljasuljon, s ha a családfő megbetegszik, vagy munkát nem kap, rabolni kényszerüljön, vagy mint az idén, a kormány kölcsönzésére szoruljon, de a mi talán még ennél is sajnosabb, végképpen demoralizáltassék és a honoratiork elleni gyűlölet támasztassék? Nem hihetjük, hogy erre valaki tiszta lélekkel igennel felelhessen; — és mert ez így van, és más-kép nem lehet, szükségesnek véltük ezen árnyoldalokat felleplezni és nyilvánosságra hozni, azon véleménynyel hogy addig is, mig a bántási három megyében is a maximum netán meghatározatlik, a megyefőnökségeknek legalább jövődöre nézve kötelességük lenne a külső jobbágyteleknek a belsőségtől elválasztását feltétlenül mindenkinek megtagadni, ellenben a bel- vagy kültelek eldarabolását csak ritkán, jelesen csak ott, hol azt az eladó java kétségtelenül kívánatossá teszi, megengedni, — mert jelenleg akként fogják fel a megyei hatóságok az 1836-ik évi IV. t. c. 9-ik §-át, hogy nekik jogukban és hatalmukban áll nemcsak a telkek eldarabolását, de a külső illetőségnek a belsőségtől elválasztását is megengedni, holott nézetünk szerint csak az utóbbi áll, ellenben a beltelektől elválasztása ugyan azon törvény szerint nem csak feltétlenül tilos, hanem az 1836-ki V. t. c. 4. §-a értelmében az addig törvény ellen történt ily elválasztások felbonthatók; az idézett IV. cikkbeli 9-ik §-a azt rendelvén: hogy adás-vevések eseteiben a jobbágy telkek külső illetőségeit a belsőtől akár mi módon elszakasztani, vagy a telkeket a földes uraságnak megegyezése nélkül szét-darabolni, szorosán tiltatik. Ebből kiténik, hogy a bel- és külilletőség elválasztása feltétlenül tiltatik, és csak a

bel- vagy kültelek eldarabolása van a földes ur, most politikus hatóság beleegyezéséhez kötve, — miután az 1836-ki V. törvénycikk 4. §-a, a kül és beltelek felosztásának, vagy a teleknek földesur beleegyezése nélküli kicserélésének vagy eldarabolásának felbonthatását kimondja.

Stokinger Móric.

Külföldi levelek.

IV.

A vierwaldstätteni tó partjáról 1859.

Mit forrón óhajtottam, mit keblem szentélyében régóta vallásos kegyelettel őrizék: látni Helvetia bájvidékeit, a hófedte bérceket, s az alattok mosolygó virányt; hol az ember egyszerre két különböző éghajlatban él, és majd a zordon tél, majd az örök tavasz országában találja magát; látni a magasból lezúgó hegyipatakok porrátört gyöngyeit, midőn ködalakban emelkednek az ég felé; látni azon óriási víztartókat, melyek a természet mindenható keze által a sziklák barna falaiba vésve, nagy tavakat képeznek; merengni a kékes hullámokon; mindenkifölött pedig látni azonős, katholicus, szabadságszerető, erőteljes emberfajt, mely ezen országot századok óta lakja, és mindekkoráig szive véren vásárolt függetlenségében sértetlenül megőrizte; — valahára teljesült. Elöttem állott a kép, vagy inkább a kép eredetije, mely ifjúkori álmaimba szövődött, s a legszebb, legnemesebb érzelmek eszményített alakja volt; mert hazám szent földén, őseink nagy tettein kívül, csak a régi Hellas, csak a magasra törekvő Roma birt rám nézve nagyobb hatással, mint Helvetia. Itt valék tehát az öscantonokban, melyek Schweiz szabadságát megállapították, a vierwaldstätteni tó partján; hol minden köszál, melyet a hullám mos, meg van jelelve; minden talpalatnyi föld, melyet lábainkkal érintünk, megvan dicsőítve a történetek lapjain.

Bernből jövék a vasuton, és kissé körültekintvén Luzernben, hajóra ülék, hogy még az nap bejárván a tó minden kanyarulatait, az estét, tulajdonképen a nap lementét, Rigi-Kulmban, az europai utazók ígértföldén tölthessem.

Az idő szép volt, midőn elindulánk, a nap tisztán csillogott a tó sima tükörén; de a vén, — legmagasabb csúcsán 7,120 lábat számláló, — Pilatus- vagyis mons pileatusnak, melyet jobbra hagyunk, meredező köszálain felhők ültek. Pedig „Hat Pilatus einen Hut, so ist das Wetter gut; hat er aber einen Degen, so bekommen wir Regen,“ mondá egyik utitársam; és mi azon okoskodván, vajjon a jöstehetség felhő kalaphoz hasonlít-e inkább vagy kardhoz, tovább haladtunk Schweiz leggyönyörűbb vidékén, szeliden-elterülő hatmóktól övezve, hol füge, barack és mandola is terem; nagy ellentétet képezvén az alig egy órányira fekvő kopár hegyek mostoha éghajlatával. Sok tavat látam már hazánkban, Schweizban és Olaszországban; de

olyant, mely szebb volna mint a vierwaldstätteni, sehol sem találtam. A comoit kivéve, a többi mind felülmulja nagyszerűségben, nyájasságban, változatosságban. Hosszában Luzerntől Flüelenig 3 óra gőzhajón; mélysége 800, sőt némelyek szerint 1000 lábíg megyen.

Mihelyt a luzerni tóból kijövén a küssnachi és stansstadi mollékágakat elhagytuk, a víz ágya mindig keskenyebb lön; míg végre az ugynevezett Obere-Nase és Untere-Nase közt, majdnem egészen összeszorult; a vidék pedig komorabbá, termékellenebbé, vadabbá vált. Egyes, a hegyekben imitt amott elszórt faházikók mutatták csak, hogy még a zergék. és ragadományból élő sasok szomszédságában is tanyáznak emberek. Azonban mintha látnunk sem volna szabad, hogy mi történik odafenn a hófedte bérceken, az idő is hirtelen megváltozott, és sűrű köd borult a Rigire, és az urni és unterwaldeni hegyekre; úgy hogy minden, szebb kilátáshoz reményemet elvesztettem. Hanem az utitársaság, különösen egy korra nézve öreg, de lélekre fiatal schweizi polgár, — kit az Aetnához vagy Vezuvhoz hasonlíthatnék, melynek szürke tetője izzó tüzet fedez, — jobban ismervén a vidéket, s az időjárás természetét, azzal vigasztalt, hogy még délig igen tiszta lesz az ég. Belemélyedvén tehát a beszédbe, elmondatam magamnak minden egyes kápolna, kereszt, — mivel a katolikus cantonokban gyakran találkozunk, — vagy más efféle vallási vagy hazafias emlék jelentését. Öregem ezt szívesen teljesíté, és röviden beleszövéen Schweiz történetét, szemlátomást hevült. Midőn pedig Brunnenhez érkezünk, Schvyz canton élénk kikötőjéhez, megragadá a kezemet, és egész lelkesedéssel, valamely középületre mutatott, melynek falán ama három bátor férfiúnak Fürst Walther (Uriból), Stauffacher Werner (Schvyzból) és Melchthal Arnoldnak (Unterwaldenből) életnagyságu fresco képeik láthatók; kik itt 1307-ben véletlenül találkozván, összebeszélének, hogy a zsarnokság hatalmát megörökítik, és hazájokat az idegen járom alól felszabadítják. „Ezek — mondá büszke önérettel, — a helvét szabadság alapítói.“ Én szótlanul állék mellette, mert keblemet feszülni érzém, és a mit érzék, ki nem mondhatám. Ez az örömmel és a fájdalomnak vegyülete volt, mely egy titkosan letörtült könnyben krystalizálódott. Tovább hajóván, ¼ óra mulva, a tó jobb partján, az örökre emlékezetes Rütli rét, mely mindössze is csak néhány ölnyi zöld pázsittal fedett sziklapart, tünt szemünk elé. Itt esküvének össze 1307 november 7-ik éjjelén, a három ös-canton megbizottai; és a helyen, hol az örök szövetséget alkották, három forrás fakadt, melyből még most is számosan oltják szomjukat. Éltetadó forrás! soha ki né fogyjon vized. Szent emlékezet! mily édes kinnal töltöd el a hazafikebelt. És mégis kevésbe mult, hogy ezen classicus föld néhány év előtt a nyereségvágynak föl nem áldoztatott. Tulajdonosa eladta azt valamely idegennek, ki ott, a sok utazó látogatására számítván, vendéglőt akart állítani. Ezt megtudták némely jobb-lelkűek, és örökös szégyennek és gyaláznak tartván azt, ha a helvétföld ezen kicsiny, de fenséges részecs-

kéje így lealacsonyították; elhatározták: hogy azt ki fogják váltani. A határozat hamar megtörtént; de pénze egyiknek sem volt; az ár pedig 80,000 frank igen magas. Ekkor a schweizi tanuló ifjuság, azon szent buzgalomtól és áldozatkészségtől indítva, mely már sok jeles tetteknek volt szülője, fölkarolta az ügyet, aláírást nyitott, és rövid idő mulva annyi pénzt gyűjtött össze, hogy a kívánt mennyiségen felül, még néhány ezer frank a rét fenntartására és más jótékony célokra fordíthatik. Valamivel távolabb, balról, a hirtelen leeső Axenberg tövével, vagyon Tell Vilmos kápolnája; ugyanazon kőlapon, melyre ő kiugrott, midőn a szélvész által megkapott csónakot, a zsarnok Gesslerrel együtt, a ragadó hullámokba visszataszítá. Ide évenként, Krisztus menybemenete utáni vasárnap, ünnepélyes processio jön; mise és predikáció tartatik, melyet a parti lakosok ezrei, saját lelkészeik által, a kereszt oltalma alatt vezetve, virágokkal és lobogókkal ékesített hajóikról hallgatnak; midőn azután a haza szeretetére, s a keresztény erények gyakorlására huzdítatnak.

Igy ünnepli meg a kath. egyház azon eseményeket, melyek úgy a hazára, mint az egyházra nézve jótékony befolyásuk valának; tényekkel cáfolván meg azoknak hamis ráfogását, kik állíták, hogy a katolicizmussal sem a szabadságszeretet, sem a szabad gondolkodás, sem az alkotmányosság meg nem fér; mintha ezek egymással ellentétben volnának. Schweiz szabadságát katolikusok vívák ki. Katolikusok vértettek és győzedelmeskedtek Morgartennél (1315. novemb. 15-én) és Sempachnál (1386. jul. 9-én); még mielőtt a jezsuiták híres generalisa Lainez, a tridenti zsinatban, a népek jogai és szabadságaért, oly melegen szónokolt. A ki olvasta Belarminnak, a tridenti zsinat történetirójának nyilatkozatát; a ki ismeri Mariannának III. Fülöp spanyol király nevelőjének „De Rege et Regis institutione“ című munkáját; az nem fogja méltó neheztelesség nélkül hallani, ha a catholicismus, némely indatlanok vagy roszakarók által, a szolgálattal egyértelműnek mondatik. Ki nyilatkozott valaha a nép jogairól tisztábban, világosabban, határozottabban, igazabban, mint a nagytekintélyű Bellarmin bibornok? midőn elismeri; hogy az országok rendezése, kormányformájának alkotása, szóval az összes törvényhozás, a népet illeti! „Pendet a consensu multitudinis super se constituere regem vel consules, vel alios magistratus, ut patet: et si causa legitima adsit, potest multitudo mutare regnum in aristocratiam, aut democratiam, ut Romae factum legimus.*)“ Azért inti a jezsuita Marianna királyi növendékét, hogy a fejedelem a hatalmat, melyet a néptől nyert, különös szelidséggel gyakorolja; mert zsarnok az, ki azzal visszaél. „Rex quam a subditis accepit potestatem, sin-

*) Magyarul: A nép akaratától függ királyt, vagy consulokat, vagy más tisztviselőket maga felett állítani; és ha törvényes ok forog fenn, a többség a királyságot aristocratiává vagy democrativá változtathatja; miként olvassuk, hogy Romában történt.

gulari modestia exerceat . . . *) És ezzel semmikép sem ellenkeznek a szentírás ama szavai: „Per me reges regnant, et legum conditores justa decernunt. **)“ Mert végtére is minden hatalom, és minden a mi van, istentől van; de isten a hatalom gyakorlatát az emberek között, magukra az emberekre bízta; kik azt tetszésük szerint használhatják, kitágíthatják, vagy megszoríthatják, a mint ezt a tudós Lainez igen szépen kifejtette. Ez a „suffrage universel“ alapja, melyet napjainkban két katolikus nemzet fogadta be. Ezek ellenében nevezheti ugyan valaki, az államhatalom eredeti tulajdonosáról szóló tant „elméleti műfogásnak“, nevezheti az alkotmányos kormányrendszert, „csalékony káprázatoknak“, melyek nem méltók egy fejedelemhez; de az ilyen beszédet mint izgatót, s az állam jóllétére és nyugalomára nézve veszélyeset, csak bosszúsággal fogja minden józan ember visszautasítani, ha ugyan istenadta emberi méltóságától meg nem felejtkezett; bár kinek a szájából jött legyen is. Tell Vilmos és honfitársai az emberi jogokat másként értelmezik: azért állítottak emlékére kápolnát a hálás utódok, kik éppen oly melegen ragaszkodnak ősi vallásukhoz, mint ősi szabadságukhoz.

Az Axenbergnél sajtósági természeti tüneményre akadtam. A hegy sziklafala, mely több egymáson fekvő rétegből áll, úgy össze van jobbra balra csavarva, mintha rétestészta volna és nem kötömeg. Mi ezen nep-tunicus képletnél az egymással küzdő erők hatását és visszahatását világosan mutatja. Ugyanazon tünemény nyomai láthatók a tó tulsó partján is. Hogy valamely hatalmas kitérés a fölötté fekvő rétegeket fölemeli, rézsut állítja, vagy áttöri, azt már tapasztaltam máshol is; de a természeti erők ilyen hosszas harcát, mint a minőre ezen képlet mutat, még sehol sem tapasztaltam.

Dél tájban Flüelenbe értünk, és én a nélkül hogy kiszállottam volna, ugyanazon gőzössel, ismét vissza is jövök Waggisbe, hogy a szép napos időt, mely tisztelt öregem jóslata szerint csakugyan bekövetkezett, a Rigi-re való fölmenetelre használjam; a nap lementét, és az éjtel odafenn töltendő.

Pados János.

Levelezések.

Brassó, febr. 7-én. A farsang eddig letelt részére visszatekintve, kellemes érzés hatja át akaratlanul a keblet, kéjtelt benyomások viszhatásában.

Legelől ezek közt áll kétségtelen a múlt hó 29-én Szt.-Györgyön tartott Kazinczy-ünnepély s bál, az hasonlót vagy hasonlíthatót a „Háromszék“, Erdélyhonunk övönveiben nem lelhetünk.

Szellemdús, kedélyes s lelkesült volt ez ünnepély és igen soká képzend jelentékeny emlékerpécet a szép számmal megjelentek sziveiben.

Az ünnepély rendezete t. Antos s Horváth uraknak tökéletesen dicséretökre vált; s annyival inkább érdemlék a közháladatosság bő mértékben tapasztalt nyilvánításait, mert ők magok is tetteleg járultak — mint előadók — a sikerhez.

Megemliténdő a szavalatok közül Szász Károly s Tompa M. pályadíjt nyert költeményein kívül Demeter Sándor K. Vásárhelyi ref. segédlelkész „Apotheosis“ című lelkes költeménye, mely a közlekedültséget tőlpontjára emelé. Az ifju költő — ki tehetségei fejlődését nagy részben volt főnökének, Szász Károlynak köszönheti — sok kitüntetésben részesült s ugyszólván az est élő hősévé lett. Szép reményekre jogosít a hallott k után Demeter Sándor, jelesb írói tehetségekben oly szegény (?) honunkban.

S. Uzon helységre is rendezett ez alkalommal hasonló ünnepélyt; azonban hallomás szerint igen csendesen folyt le, mintán inkább a közelebb s ugyszólván a „Háromszék“ központját képező Szt.-Györgyrei megjelenés foglaltatá el a közönséget.

E hó 15-ére a helybeli magyar olvasó-egylet a leendő kaszinó javára rendezett táncvigalmat, melyre reménylünk igen sokan fognak megjelenni a nagyszámban meghittak közül.

Egyébiránt a farsang vigan folyik le, s a táncvigalmak — nevezetesen a kaszinó- s román nőegyleti bálók nagy részvétnék örvendnek.

A színházi előadások ezalatt megszüntettek; minnek a fennforgó körülmények közt szinte örülnünk kell. Ellenben kedvesen tapasztaljuk a nemzeti színházunk iránt naponta növekvő részvétet, s az általános meglegedést. A társulat, s főképp annak operai része kitünő szorgalmat fejt ki, s a készületben levő dalművek — „Hugenották“, „Kedvencnő“, „Granadai éjtanya“ (Nachtlager) — szép élvezet reményével kecsegtetik a közönséget. A „Ploermeli bucsu“ hír szerint még ez idényben kerülend színpadra, s így tán a Kolosváriak leendnek első e régóta (!) szőnyegen levő dalmű hallhatásában.

Tavasza mi is idevárjuk a derék társulatot s előre örvendünk e ritka élvezetü estéknek.

Hallomás szerint a helybeli színházat ez évtől (ősz-től) fogva, Stahlberg szebeni színész bérelte volna ki több évre, s a fensőbb helyről engedélynek is birtokában lenne már. — A jelenlegi igazgatóság s társulatra nézve csak a „Delibera nos“ mellett kell maradnunk.

N. m. t.

Nagy-Várad, február közepén. Vége a farsangnak, elhangzott a vigadók zaja. Hamut hintünk fejünkre, mert a multság után a komoly magunkbatérés szent napjai intenek, hogy számoljunk. Számoljunk önmagunkkal s azután számoljunk érszényünkkel.

Legjobb dolguk van ilyenkor azoknak kik azt mondhatják egész nyugodtsággal: „Mulattunk, költöttünk, de nem hiányzik semmi. „Ezt pedig ép oly sokan elmondhatnák, mint a mily sokan nem mondják, — ha erejükhöz, jövedelmükhez képest arányítanak a kiadást! — Mert hisz a mérsékelt mulatság önmagát fizette meg, s így a költés nemis költés reá. Ellenben a rendtuli dobzódás nem csak nem fizeti ki magát, de sőt kétszeresen kiadásba veri az embert — a pazarlásig.

Mi váradiak mulattunk, de az igaz, hogy költöttünk is Hanem ha költöttünk is mindamellet, azon öntudat nyugtat meg bennünket, hogy nem költöttünk rosra, mert meghonosítottuk édes nemzeti öltözetün'et, azt a szép, rég-nélkülözött ruhát, melyben — mint egy barátom mondá — senki nem nézhet ki roszul, mert mindannyinak szépek kell benne lenni, mihelyest egyszer magyarnak született.

Dalidóinkon, melyek közül az Akademiáé, a lövész-, s a koldus ápoló egyesület két álcás bálja különösen megemlítettök — mondom minden dalidóinkon egytől egyig magyar öltönyben jelentek meg ifjaink s leányaink. Öröm őket nézni, szinte megugrál a magyar keblében dobogó szív, mert míg az agg visszaálmódottnak hiszi régi idejét, az ifju beteljesülve látja képzeményeit. De a miut öröm látni ifjainkat s hölgyeinket saját öltönyeikben, nemzeti magyar ruhánkban, ép oly elszomorító látni azt, mint törekednek egymást felülmulni fényre csillogásra Tehát a legszentebb, a legfönségebb cél sincs biztosítva, hogy ki ne játszatassék?! Van korunknak egy vészthozó s előbb-utóbb végenyészetbe döntő óriása, bálványa, melynek papjai és papnői hasonlíthatatlanul nagyobb, veszélyesebb számmal léteznek napjainkban, mint valaha. Van egy ércszobor, mely előtt leborulunk, s keresztény létünkre is áldozatokat rakunk lábaihoz; — a dus lerakja kincsét, a középtehetségü vagyonát, a szegény?! — a szegény utolsó filléré, s ha ez nem elég, belsőjét, becsületét, erényét, dobja oda áldozatul, de azért visz áldozatot, azért ő sem maradhat el. E bálvány, ez ércszobor a fényűzés. . . . Átká a világnak, átká az emberiségnek Kérdezték meg a családokat, kik koldulva járnak zordon télen, kegyelemkenyérért, mi tette őket ily szegénynyé? Tudakoljátok meg a leánytól, kit szégyenbélyege miatt messze elkerültök, mi által lett ily szánandóan aljassá? Bizonyosan sirva fogják nektek bevallani, hogy a fényűzés vitte őket ennyire Mert a fényűzés egy szörny, melynek áldozat kell s az emberek áldoznak neki pénzzel, becsülettel, boldogsággal egyaránt És az anya, ki leányát fényűzés bábujává tevő, megérdemli a fájdalmat, mit korunkban nem ritka erkölcsi elbukások gyalázata okoz

Midőn a nemzeti öltözeteket régi számkivetéséből ismét hazahiva láttuk, azt hittük, miként a romboló idegen divat vasbilincsei lehullanak, szótfőretnek: azt hittük, miként nemzeti öltözetünk előtt háttérbe szorulnak a honfi érzeten kívül minden egyéb gondolatok, s mi szívvél, lélekkel, testben, öltözetben magyarok, fogunk járni úgy: hogy meglátszassék rajtunk miként szeretünk mi is honfiak lenni, de egyszersmind szeretjük, ha mások is hozzánk hasonlítanak.

De fájdalom nyilvános vigalmaink csillogó öltözetei, éppen úgy mint magán mulatságaink társas körei ép az ellenkezőről győznek meg.

Éppen úgy divaticsket alkottunk nemzeti öltözetünkben mint bármi másból a világon.

Az a főcél, hogy ragyogjunk, hogy másokat fölülmuljunk benne, nem pedig a nemzeti érzelem nyilatkozványa. Nem a honfúság, nem a nemzetiség nemtő anyala vezet öltözkedésünkben hanem a divat, a fényűzés pártos szelleme.

Kevés idő múlva ép úgy kimenend öltözetünk is a divatból közöttünk, mint kiment száz meg százféle már, s ismét oly idegen lesz a magyar ruha a magyar előtt, mint volt eddig, évtizedeken keresztül; igen mondom úgy lesz, ha csupán divaticsket csinálunk vele.

Hordjuk nemzeti ruhánkat nemzetiségből, s ne csináljunk vele divatot, de szükségét pótoljunk; mert ki e szent öltözetet a hazafúság tág köpenye alatt divatické aljasítja azt a gyalázat bélyege követendi majd

Hordjuk nemzeti ruhánkat mindig, s fogadjuk fel, hogy szív, lélek s öltözetben örökre, örökre magyarok akarunk lenni

A nyilvános vigalmakon kívül, derült magyar zamatu házi mulatságok is fűszerezék farsangi idényeinket.

A magyar akademia részére begyűlt összeg 500—600 pft., ehhez még a városi tanács is, a derék ügybarátok sürgetésére mintegy 4000 fttal járult.

A magyarok védszelleme lebegjen felettünk s édes hazánk felett. Isten velünk.

Zarándy Aurel.

Nagy-Várad, február végén. Tok. szerkesztő ur! Elragadtatva írom e sorokat, miket becses lapja olvasó közönsége elé szántam, mert egy oly fiatal művészt kívánok benne felemlíteni, ki a magyar hazának disze, büszkesége; s egykor festészi csillaga lehet, sőt nem egykor de pár év múlva Szerényen megvonulva napokon át műcsarnokába temetkezve, tanulmányozásainak él, s terem, alkot, min megáll a műértő-képelet.

E fiatal művész neve Hahn Antal. Neve igaz nem magyar, de szive, lelke, nyelve, egészen az

Hahn a szó legszorosabb értelmében művész, nála a compositio szépsége, az olvadó szinezés lágyága, a természet magasztossága, együtt van művein, s teremtő ecsete alatt mind nagy, mind mesteri.

Nem kirivásokban keresi a megkapót, hanem a művészi felfogás, és alakításban. Alakjai oly hivek, oly természetesek, s még is oly művésziek, hogy míg egy részről, csaknem élni, lehelni látszanak, másrészt bámulatra ragadnak, mert a nagy olasz mestereket látja benne a szemlélő megifjadni, kiknek Hahn 6 évi Romábani tanulmányozása alatt látogatója, buzgó tanítványa volt. — — — Hahnon igen meglátszik a nagy mesterek hatása, de mindamellet ő nem utánzó, ő igazán a szó legszorosabb értelmében festészi teremtő lángész. Ki igénytelenségemnek ezt vonakodnék elhinni, legyen szives a műegyület által már megvett két, s most kiállításra levő egy képét, „a vándor cigányokat“ megnézni Pesten. Vagy jöjjön műtermébe s tekintse a „romai remetét“ az „olasz hölgyet“ a „cigány leányt“ s meggyőződhetik szavaim valóságáról.

Hahn gyöngye a honnak s adja isten, hogy fesztészetünket sok jeles művel gazdagíthassa.

Nagyon sajnosan értesültünk a felől, miként bennünket idehagyni szándékozik, s mihelyt a politikai állások engedik Romába menend, de másrészt megnyugszunk benne, mert tudjuk, hogy ő a távolban sem fog elfeledkezni édes honáról s a magyar névnek diszt, becsületet, koszorut aratand.

Megengedi ugy-e tek. szerkesztő ur, hogy még egyszer másszor e derék hazánkfiára viszatérjek adandó alkalommal.*)

Zarándy Aurel.

*) Sőt kérjük arra.

(Szerk.)

T Á R C A.

Egy bokor két virága.

(Történeti beszély.)

Irta Remellay Gusztáv.

(Folytatás.)

Valóban rendkívüli költői képzelő tehetséggel birsz Omár, szólt közbe Szokoli, hogy ily eszményalakot tudtal magadnak alkotni, a minő szived bálványá, mert nekem nem volt eddig fogalmam annyi bájról, mennyi arcán, szemeiben és természetén egyesül.

S ha élve látnád őt! kiáltott fel ihlesülten Omár, — ha látnád őt főleg oly percekben, midőn hazája gyönyörű dalait énekelve átszellemül angyali arca, a magasztos honleányi öröm, vagy mély keserv által, a mint ennek vagy amannak tolmácsolata nyilatkozik bennük. Olyan ő akkor, mintha azon égből leszállt nemtő lenne, ki nemzetem ősrégje szerint dalával álomba ringatta az első árvát. *) Ezen menyeyi kifejezés utóvarázsa lepte el arcát, azon percben midőn először láttam, mert előbb mintsem észrevették a székeret, melyen a várkastély felé közeledtem a kapu közelében levő terebélyfák árnyában — mint később megtudtam énekelte Tinódi egyik dalát, mely nemzete bálványá, Mátyás diadalait dicsőíté. Már értesülve lévén Balassa által érkezőem felől, szekremhez közeledtek, midőn az a várkapuhoz ért. Ő lanttal kezében jött, s a mint szemeim arcára tekintettek, ki volt mondva szivem ítélete, mert a szikra, mely azóta, hogy képzelő tehetségem ábrányával foglalkozott, tudtam nélkül létezett már szivemben, most máglyaszerű lánggá fejlődött ki.

A sors súlyosan állt rajtam bosszut azért, hogy hosszas ideig pajzán és keserű gúnyt üztem Ustaldzsü Huszinnal, midőn Bonigniani a firenci követ egyetlen leányába szeretőm, nem tudta leküzdeni szerelmét, ha bár átkellett is látnia, hogy a remény legcsekélyebb sugárával sem kecsegtetheti magát. Dörének mondtam őt, hogy nem tudott parancsolni szivének, és lemondta minden más hölgy csókjairól, imádtá a szép Izaurát, mindaddig mig elnem vérzett a csatamezőn.

Bár hasonló sors érne, mi, hogy megtörténhessék, sürgetni fogom, hogy áttétessem Ázsiába, mert napról napra sajjgóbbá lesz szivem sebe. Oh! Omár, mily gyenge az ész a legerősebb akarát s a legszilárdabb eltökélés is, a felzúdult sziv, és a fellobbant szenvedély irányában, mert noha azonnal a mint lángot vetett szivem, átláttam érzeményem döreségét, s elakartam azt fojtani, hasztalan volt minden törekvésem, s néhány nap alatt, szerelmem egygyé lett lelkeimmel, öszveforrt szivem gyökercivel, s kiirthatatlanul befészkelte magát keblemben.

Es ő észrevette e szerelmedet? kérdé Szokoli.

Nem! felelt Omár, mert bár mily nagy megerőltetésembe került is, mégis tudtam annyira uralkodni magam fölött, hogy soha egy pillanat annál kevésbbé szó által nem

árultam el szerelmemet. Pedig ez több mint emberi feladat volt, és hogy sikerült, megvallom, hogy az első szerelem legforróbb hevével csügg egy deli és jeles dalián, ki már birja is atyja ígérését, hogy neje leend.

Talán ha nem tudom ezt, annyira erőt vett volna rajtam szenvedélyem, hogy megvallom neki lángoló szerelmemet, mert hiszen a sziv fölötté merész reményeiben, és mivel azóta, hogy Magyarország egy része fölött uralkodik a dicső padisah, már több példa volt arra nézve, hogy moslim ifjaknak sikerült, szerelemre lobbantani szép és előkelő magyar hölgyek szivét; — azt hiszem, hogy a hasonló siker reménye erőt vett volna rajtam is, s lábaihoz borulok, ha nem tudom, hogy már mást szeret.

S ismered-e az ifjut, ki bálványod szivét birja? kérdé Szokoli.

Igen, — és a mi több, noha vannak percek, midőn azal merem magamat kecsegtetni, hogy lehetett volna reményem a boldogságra, ha nem szeretné őt Jolán, még is nem csaknem gyűlölöm, sőt igen nagy vonzalmat érek iránta. — Mindjárt másnap eljött Kékkőre, s oly szives, oly előzékeny volt irányomban, hogy azonnal eltűnt keblemből minden keserű érzet, melylyel egyelőre iránta viseltettem.

Már másnap szóba hoztam, a mit Ballassától hallottam, és megkértem a hölgyeket, hogy szerencsétlenségem dalaim éneklésével. Barátom, mint nagyvezér sem lennék oly büszke, mint akkor voltam, midőn kiolvastam a magyar delnök arcai kifejezéséből, hogy verseim teljesen megnyerték tetszésüket. Ismered „a boldog rabszolga“ című költeményemet, melyről mindnyájan azt mondtátok, hogy sikerült általa tökéletesen lefestenem a szerelem boldogságát. — A mint ezen versemet énekelte Jolán, szemei, arca kifejezése, és az ihlettség mely előmlött minden vonásán a legélénkebben tolmácsolták, hogy szive egész teljében érzi a boldogságot melyet lefestettem költeményemben.

Es mindannyiszor, midőn ezen dalt énekelte, ezer törkinozta szivemet, s még is, — és erre büszke vagyok, mert szerelmem magasztos, és minden földi salaktól ment szellemsége kétségtelen jele — ha mindannyiszor midőn kiolvastam egész valójából, mennyire szereti kedvesét, hogy vajjon azon esetben, ha hatalmamban állana üdvo feldulásával őt karjaim közé kényszeríteni, tudnám-e ezt tenni, azt válaszoltam enmagamnak, hogy ilyesmire nem volnék képes.

Igen barátom! folytatá ismét szólajva Omár bég, — szerelmem valóban égből alá szállt fény, mert noha reménytelenségében rejlik boldogtalanságom kuforrása, még sem jutott még soha eszembe azt ohajtani, hogy az ő boldogságán megvásároljam saját üdvömet, sőt ha azért, hogy ő boldog maradjon, életet és sирontuli boldogságot kellene is feláldoznom egy perceg sem haboznám azt tenni. Mert a valódi szerelem nem önző, és az a ki a szó magasztos értelmében szeret, csak imádotja boldogságát tartja szemei előtt, és nem, hogy azt feldulni iparkodnék saját hasznáért, hanem azért minden áldozatra, minden lemondásra és minden bár mily nagy kín eltűrésére kész.

(Folytatatik.)

*) Ezt mondja a gyönyörű arab ősrégék egyike.

Heti szemle.

— A nemzeti színháznál több vendéget várnak, részint új darabok, részint művészek képében. Jókai „Szécsi Mária“ történeti vígjátéka a jövő héten kerülend színre, melyben állítólag páratlan Jókainéknak igen szép drámai momentumokkal bíró szerepe leendő. Az eleven-tollu Dobsa Lajos pedig egy tragédiát végzett be, melynek tárgya szintén a történelemből van merítve.

— Mint halljuk a „Hölgyfutár“ kiadását júliustól fogva, Wodianer F. ismert nevű nyomdatulajdonos venni át, míg a szerkesztési gond továbbad is Tóth Kálmán elismert buzgalma leendő.

— A „férfi-divatközlöny“-nek a tavasz szintén megfogja hozni az örvedetes kikeletet. Jámbor Pál ur mint szerkesztő, vállalkozó nemes szelleménél fogva, nem tartozik azok közé, kiket a mutatkozó közöny visszariaszt kitűzött céljuk kivitelében, hanem áldozattal, erélylyel és kitartással odakivánja a közönséget mintegy kényszeríteni, hogy közhasznú hivatásának, az irodalom minden águ közlőnyének buzgó pártfogásával, hatályosan megfeleljen. Különösen az iparosoknak, névszerint a szabóknak utmutatóul és mintául kíván szolgálni a nevezett szaklap, azért szabás- és mustrarajzokat adand, világos és érthető magyarázó szöveggel. Ajánljuk az illetők buzgó és lelkes pártfogására.

— Rebesgetik, hogy hegedüvirtuóz, Reményi Ede hazánkfa, engedélyt nyert volna néhány hangverseny adására, mi nem kis élvezetet ígér főként azoknak, kiknek még nem volt alkalmuk hallani büvös nyirettyűjét.*) Nagy „irodalmi dalidóról“ is beszélnek, melyben több író és színész veendene részt, s a jövedelmet az akademia palotájára szentelik. Egyébiránt az idő mindent meghoz, csak — türelem.

— A „férfi divat“ kezelői közül ajánljuk Viller Imre szabómestert (Sándorutca 12. sz.) ki valóban meglepő szabattal kezel az ollót, s kezéből az öltöny tisztán megyen ki. Tavaszra különösen egy sajtáságos ősi divatu „Zrinyit“ tervez, mely sokban hasonlít ahhoz, melyet a szigetvári hős utolsó diadala alkalmával viselt. Ez öltöny egyszerű zsinórzattal van ékesítve, ára meglepetésig olcsó. Mindjárt szomszédságában lakik Vajda József ur, ki pompás, izletes és olcsó magyar csizmákat készít, s fölfogva a kor intő szavát, céhbeli társaival ellenkezőleg, a tavaszi csizmák árát még lejjebb kívánja szállítani. E két derék iparos a magyar irodalom pártfogása körül is sok érdemmel bír; miért megérdemlik, hogy viszont ők is buzgó pártfogással találkozzanak.

— Heckenast Gusztáv azt jelenti, hogy nála Horváth Mihály „Magyarok történetének“ második kiadása fog megjelenni nem sokára 4 kötetben. Az első kiadás óta történeti ismereteink kivált az oklevelek tanulmányozása által nagyon gyarapodtak, a miért is méltán gondoskodott róla Hatvani Mihály, hogy ezen mostani kiadás oly átdolgozásban jusson a közönség kezébe, mely a tudomány jelen fejlődési pontjának megfelel. Közönségünk, mely hazánk történelme iránt oly kiváló érdekléssel viseltetett mindig, kétségkívül Szalay mellett Horváth Mihály történetét is fogja pártfogásában részesíteni.

— Aradon „Aradi természetbarátok egylete“ alakult, mely értekezések, előadások és kísérletezések által mindig szélesebb körben iparkodik a természet ismeretét terjeszteni.

— Febr. 21-én a Wanderer és a Morgenpostot lefoglalták. Az Ost-Deutsche Post szerkesztőjét megintették.

— Hiador, ismert nevű magyar író, ki 10 esztendő óta Párisban élt, legfelsőbb engedeleinnél fogva, hazájába visszatért.

— Újvidéken e napokban egy új szépirodalmi szerb lap meg fog jelenni. Címe: „Danica“ (Hajnal). Szerkesztője és tulajdonosa Popovits György, a Srbski Dnevnik eddigi segéd-szerkesztője. A lap havonként háromszor fog kiadatni.

— A „Bajai Közlöny“ és a „Nép Ujsága“ az első, a „Szegeci Híradó“ a második írásbeli megintést kapták.

— Szabadka városa Ludas nevű praediumján önálló rom. kath. plébániát kíván felállítani, és az ez iránti engedélyért már folyamodott.

— Lugoson egy zsandárkapitány szolgálójának szeretője meghalván, azért az inas megtebolyodott, mely állapotban pisztolyokat ragadván az utcákon lövöldözött és egy szolgálót megsebesített. A többi zsandárok által megkötöttetvén és bezárattatván az inas, ez utóbb mégis alkalmat talált, hogy önmagát föbe löhessen.

— Bécsben készült gyufatokokat árulnak, melyeken ilyen felírás olvasható: A bolha utolsó órája. A tárgyhoz illő címképen alul pedig ily párbeszéd áll: Bolha: kérem; kérem, nem fogom többé tenni. Hölgy: Semmi kegyelem, neked a 17-ik paragraphus értelmében miatt meg kell halnod.

Temesvári ujdonságok.

* Vasárnapon az alakítandó Lloyd-társaság aláírói közgyűlést tartottak, melyben az alapszabályok iránt történt megállapodás. Egyszersmind választmány neveztetett ki, mely az egyesület alakítására szükséges hatósági engedélyt kinyerje, és időközben a szükséges helyiséget kibérelje. A tagok száma eddig 120-ra megy, de kétséget nem szenved, hogy az alakulásig számuk tetemesen fog növekedni.

* A kereskedelmi kamara folyamodása következtében a pénzügyministerium megengedte, hogy a két pengő krajcáros rézpénz még f. e. június végeig maradjon forgalomban.

* Mennyire növekszik a közbizodalom helybeli takarékpénztárunk iránt évről évre, láthatni azon tényből, hogy míg a jelen sulyos pénzügyi viszonyok közt a mult évben majdnem valamennyi takarékpénztár több visszafizetésre volt kényszerítve mintsem bevett, addig 1859. évben a temesvári takarékpénztárnál a befizetések 929211 ft. 9 krra, a visszafizetések azonban csak 698465 ft. 51 krra, és hozzászámítván a 4621 ft. 27 krrnyi kamatokat, összesen 703086 ft. 78 krra rugtak. A takarékpénztár tiszta jövedelme a mult évben 19714 ft. 4 krrban állt, noha az intézet csak 5 száztólit kívánt adósaitól, és szinte annyit engedményezett a betevőknek is. — A cs. kir. tartományi pénzügyi igazgatóság mult évi január 5-én kelt közleménye folytán, a takarékpénztár a maga belvárosi három emeletes házáat (38. sz. régi, 36. sz. új) tökéletes sajátjának tekintheti, beleértetvén annak eladhatási jogát is.

* Hetivásári árak február 24-én. Buza legjobb 5 ft. középszerű 4 ft. 55 kr., legesekeleyebb 4 ft. 30 kr. — Kétszeres nem fordult elő. Rozs 3 ft. 10 kr. Arpa 2 ft. 30 kr. Zab 1 ft. 70 kr. — Tengeri 2 ft. 80 kr. mérönkint. — Széna 2 ft. 50 kr., Szalma 1 ft. 20 kr. mázsánkint a. é.

A „Delejtű“ szerkesztőségénél következő adakozások történtek a magyar akademia palotájára.

	fl. kr.		fl. kr.
Grünbaum M. és Weisz	10 —	Áttétel	67 —
Kadelburg Emanuel	10 —	Krayer Miksa	5 —
Welitsko Miklós	2 —	Bogma Mihály	10 —
Sterio Pál	5 —	Raisz Sándor	4 20
Wukow Tamás	1 —	Oswald György	50 —
Bretner József	2 —	Oswald Károly	50 —
Wassits Péter, ügyvéd	10 —	A temesvári asztalos-céh	10 —
Zsivkovits Tódor	5 —	Lifka L. asztalos	2 —
Krayer József	10 —	Gaupp J. asztalos	50 —
Ondreykovits J., ügyvéd	5 —	Bremer N. asztalos	50 —
Kriszt József	5 —	J. K.	50 —
Weigl K., Rékason	2 —	Weber Mátvás, asztalos	50 —
	Összesen 67 —		Összesen 200 20

*) Legközelebbi hangversenye holnap 29-én fog lonni. (Szerk.)

Attétel	ft.	kr.	Attétel	ft.	kr.
A kereskedői kebelzet Zombolyán	60	—	Csikárov Dem., földm.	1	—
Az iparegylet Brucke-nau-on	2	—	Lebanov Lóvra, földm.	1	—
Az iparegylet Orcy-falván	8	—	Jancsin Gáspár, földm.	2	—
Az iparegylet Német-Szt.-Péteren	12	—	Stepanov Péter, földm.	1	—
Az iparegylet Mercy-falván	10	—	Kaufmann J., árendás	1	—
Az iparegylet Német-Bencseken	2	—	Neuhold A., fűszeres	1	—
Az iparegylet Billéten	10	—	Szabó Ján., vendéglős	2	—
Varga Antal Orcyfalván	5	—	Maschek János, festő	1	—
Vingáról ismét.			Padstüber J., vendéglős	1	—
Reiner József, orvos	2	—	Lillin A., szürszabó	1	—
Kosilkov János, tanító	1	—	Domnár G., szürsz.	1	—
Musto István, tanító	2	—	Manusov J., közs. képv.	2	—
Ranko Stanisló, földmivelő	1	—	Zsivkov A., közs. képv.	1	—
Zsivkov Miklós, földm.	2	—	Martinov M., földm.	2	—
Dupcza Florian, földm.	1	—	Jancsin Luka, földm.	2	—
Hacsia Péter, földmiv.	1	—	Kosilkov A., földm.	1	—
Csuljak Luka, földm.	1	—	Varga Fer., Orcyfalván	5	—
Jancsa Antal, földm.	1	—	Szent-Andrásról:		
Dupcza Antal, földm.	1	—	Wettstein Elek	5	—
Hacsia Péter, földm.	1	—	Prensil Ernő, számtartó	2	—
Romanov Antal, földm.	1	—	Kaldt Vencel, mébános	2	—
Romanov György	1	—	Roy Ferenc, mérnök	2	—
Dermencsin J., földm.	1	—	Bergmann Aug.	3	—
Dupcza Fl., földm.	2	—	Wagner Péter, ellenőr	1	—
Csokány Bona, földm.	2	—	Haas Mihály	1	—
Csuljak D. id. földm.	1	—	Kollmann János	1	—
Csuljak D. ifj. földm.	1	—	Schett József	1	—
Csikárov Máté, földm.	4	—	Szent Hubertről		
Fermencsin P., földm.	1	—	Marx Antal, esperes	5	—
Bartulov Ant., földm.	2	—	Kezdipolányi Szabó J.	10	—
Medgyes F., földm.	1	—	Jäger Lajos	3	—
Bartulov Joza, földm.	1	—	Weiszmann János	1	—
Kalikin Stepan, földm.	2	—	Heim Lörinc	1	—
Augustinov I., földm.	3	—	Wilhelm József	1	—
Csokan Ivan, földm.	1	—	Katrein József	1	—
Kalikin Lázár, földm.	1	—	Wagner Kalára	1	—
			H. sz Péter	1	—
			Freund Simon	1	—
			Rischár János	1	—
			Filip József	1	—
			Ströbl Ferenc	5	—
Összesen	348	20	Összesen	424	20

Attétel	ft.	kr.
A Delejü 8-ik számában kimutatott	8208	95
kral együtt	8633	15
három arany és egy tallér.		

A PESTI LÓVERSENYEK SOROZATA 1860.

(Május 28. 30. 31.)

Első nap. Pünkösöd hétfő, május 28-án.

I. Hack-Stakes.

1 1/2 mf. — Futhatnak a birodalomban nevelt félyér-lovak. Urlovarok szokott színekben. — Tét: 10 for.; „fuss vagy fizess.“ — Az aláírás e versenyre kötelez 1860. évig bezárólag. — Ki csak egy évre ir alá, 100 for. tételt fizet. — Teher: 4é. 125 font; 5é. 130 font; ménre 3 fonttal több. — A 2-dik lóé 50 for. — Ötven aláíró vagy nincs verseny. — 52 aláírás. Nevezni lehet minden évben martius 31-ig.

II. Első Császárdíj 1000 darab cs. kir. ausztriai arany.

Futhat 4 éves és idősb minden országbeli mén- és kanca ló — 3 1/2 mföld. Tét: 250 for.; bánat 125 for.; a verseny előtt egy hónappal bejelentve a bánat csak 70 for. Teher 4é. 105 font; 5é. 111 font; 6é. és idősbre 114 font. Kancára 3 fonttal, ausztriai birodalomban született lóra 5 fonttal kevesebb. Egy első Császárdíj nyerőjére 4 fonttal, két ily díj nyerőjére 6 fonttal, három vagy több ily díj nyerőjére 8 fonttal több. A tét- és bánatpénz fele az első, fele a második lóé. Nevezés: mart. 31-ig.

III. Egyesült nemzeti díj: 400 arany 30 arany értékű serlegben.

Futhat magyarhoni 3é. minden mén és kanca, 1 ang. mf. Teher: 95 font, kancára 2 fonttal kevesebb. Lóra, mely bármit és bárhol nyert, 5 fonttal több. Tét: 40 arany; fele bánat; a tétosz fele az első, fele a második lóé. Bejelentés martius 31-ig.

A nemzeti díjra a f. 1860 évtől kezdve két évvel előre állnak nyitva a nevezések a következő fokozatokkal:

Az egy éves csikó nevezése (két évvel az illető verseny előtt): tét 40 arany, bánat 10 arany; nevezési záródó: a pesti versenyek utolsó napja.

A két éves csikós nevezése (egy évvel az illető verseny előtt): tét 40 arany, bánat 20 arany; nevezési záródó: a pesti versenyek utolsó napja.

A három éves csikó nevezése (1861-től kezdve); tét 40 arany, bánat 40 arany. Nevezés: mart. 31. minden évben.

(Folytatatik.)

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

H I R D E T E S E K .

8200. szám.

Cs. k. szabad. osztrák államvasutársaság.

H I R D E T E S .

F. évi február 18-ától kezdve további rendelkezésig a második számú személyvonat minden szombaton estveli 5 óra. 30 perckor Baziásról Temesvárra el fog indítani, mely is a cs. kir. szabad. első Dunagőzhajózási társaság Orsováról jövő személyszállító hajójával érintkezvén, az utaztatási kapcsolatot a 2-ik számú személyvonattal Temesvárról Bécsig létre hozza. A hajónak nagyobb elkészési eseteiben a t. c. utazók külön vonattal Temesvárra fognak hozatni, hogy a 4-ik számú vegyes és személyvonathoz csatlakozhassanak, mely onnan reggeli 5 óra 30 perckor Pestre és Bécsbe elindul.

Bécs február 17-én 1860.

A főigazgatóságtól.

(1-3)

Előfizetési felhívás

„VÁLSÁGOS NAPOK“

cimű regényre.

A regény, két nagy kötet, már sajtó alatt van, és f. é. aprilis elején okvetetlenül szét fog küldetni; az előfizetések tehát legfőlegb március 15-ig váratnak. Előfizetési díj a szépen kiállítandó két kötetért, fűzve, postai szétküldéssel: **2 ujforint**; bolti ára nagyobb leend. A tisztelt előfizetők névsorozata a műhöz csatoltatik. Gyűjtők tiz előfizető után tisztelt példányt nyernek. Az előfizetési leveleket ilyen cím alatt kérem beküldeni: Előfizetési pénz, Emilia „Válságos napok“ című regényére, Engel és Mandello nyomdatulajdonosokhoz Pesten.

Emilia.